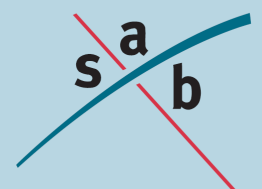

Quick scan natuur

Hegelsom, Hagelkruisweg 16

Familie Claessens

Datum: 9 februari 2017
Projectnummer: 160468

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: D. Meriën
Tweede lezer: E. Verkaik
Project: Hagelkruisweg, Hegelsom
Projectnummer: 160468

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Besluitgebied	3
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	8
3	Quick scan natuur	11
3.1	Onderzoeksmethode	11
3.2	Gebiedsbescherming	11
3.3	Soortenbescherming	13
4	Conclusie en advies	18
4.1	Gebiedsbescherming	18
4.2	Soortenbescherming	18
4.3	Broedperiode	18
4.4	Zorgplicht	19
4.5	Vervolgstappen	19

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Hagelkruisweg 16/20 te Hegelsom bevindt zich een agrarisch bedrijf (pluimveehouderij) met als agrarische nevenactiviteit een zorgboerderij. De zorgboerderij biedt dagopvang aan voor onder andere kinderen, ouderen en mensen met een verstandelijke beperking. De eigenaren zijn voornemens de agrarische nevenactiviteit uit te breiden met de realisatie van 12 zorgwoningen die ten dienste staan van degene die dagopvang wordt aangeboden.

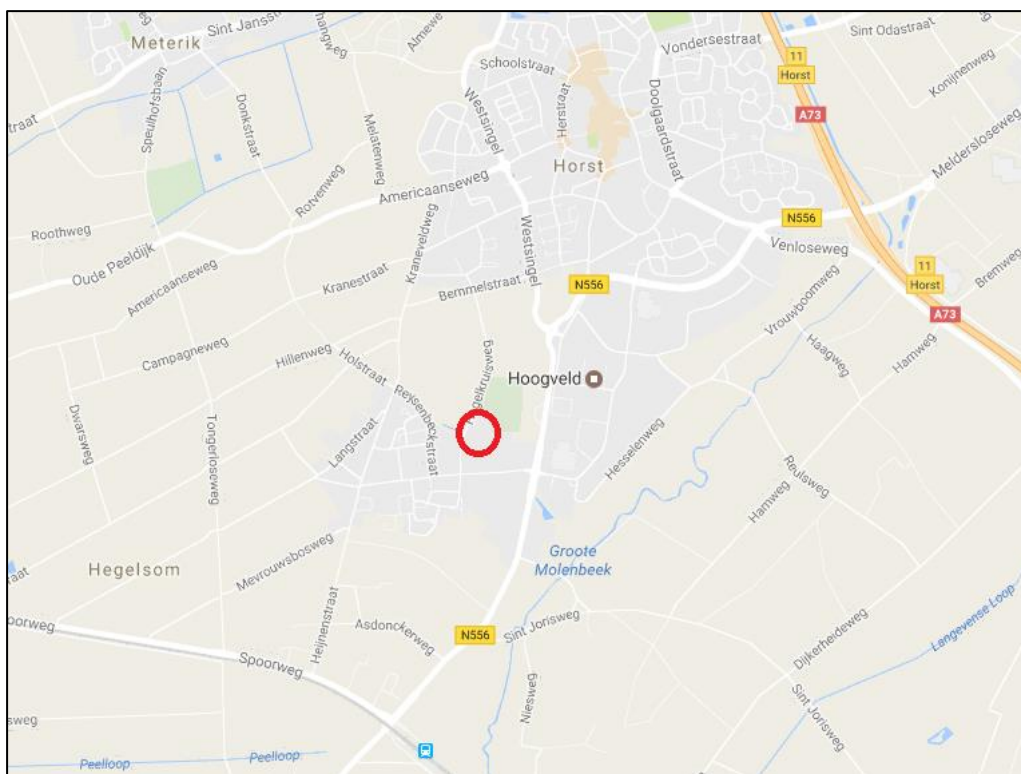
Het project is echter niet mogelijk binnen de geldende planologische kaders. Daarom wordt middels een omgevingsvergunning afgeweken van het bestemmingsplan. Aangetoond moet worden dat met de geplande ruimtelijke ontwikkeling geen sprake is van het overtreden van de nu geldende natuurwet- en regelgeving. Dit moet zijn onderbouwd door middel van ecologisch onderzoek. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Besluitgebied

1.2.1 Huidige situatie

Het besluitgebied bevindt zich in het buitengebied van Hegelsom (gemeente Horst aan de Maas, provincie Limburg). Hegelsom ligt ten zuiden van Horst in een omgeving gekenmerkt door agrarische gronden met dorpen als Metrik, America en Melderslo. De A73 en de N556 zijn de voor Hegelsom belangrijkste verkeersaders. De natuurgebieden Maasduinen en Deurnse peel & Mariapeel liggen in omgeving van Hegelsom.

Het besluitgebied ligt aan de rand van de dorpskern van Hegelsom. Ten noorden en oosten van het besluitgebied liggen voornamelijk agrarische gronden, iets verder ten oosten ligt de N556 en een bedrijventerrein. Ten zuiden en westen van het besluitgebied bevinden zich voornamelijk vrijstaande woningen. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het besluitgebied weer.

Topografische kaart met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Google Earth. Bewerking: SAB.

Het besluitgebied ligt op een agrarisch erf. In het besluitgebied staat een zorgboerderij in de noordwestelijke hoek, ten oosten daarvan staat een dierenstal en een woonhuis.

Ten zuiden van de zorgwoning staan een schuur en een kleine kas. Rondom de bebouwing staan enkele bomen en is gemaaid gras gelegen. Het geheel wordt ten oosten, westen begrensd door bomenrijen. Op 3 februari 2017 is een veldbezoek uitgevoerd. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het besluitgebied ten tijde van het veldbezoek,

Besluitgebied ten tijde van het veldbezoek. Op foto 1 is het zorgwoning en de aangrenzende schuur verbeeld. Ten zuiden van deze schuur staan de kas, een dierenstal en omliggende grasvelden (foto 2 & 3). Ten oosten van de dierenstal is een woonhuis met tuin gelegen (foto 4).

1.2.2 Toekomstige situatie

De eigenaren zijn voornemens om 12 zorgwoningen te realiseren. Deze staan ten dienste van diegenen die op de locatie dagopvang wordt aangeboden. Ter realisering van deze beoogde plannen is het noodzakelijk de schuur achter de zorgwoning en de kas af te breken. Daarnaast wordt er een boom ten zuiden van de kas gekapt. Alle andere gebouwen en bomen in het besluitgebied kunnen als gevolg van de ontwikkeling behouden blijven.

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur is op te delen in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Bepaalde natuurgebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming en daarnaast is ook in provinciale verordeningen gebiedsbescherming vastgelegd, waaronder de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Ook de bescherming van plant- en diersoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

2.1.2 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Voor Natura 2000-gebieden heeft deze zorgplicht een beperkte zelfstandige betekenis, volgens de Memorie van Toelichting. Dat heeft er mee te maken dat de Wet natuurbescherming voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken.

2.1.2.1 Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt (artikel 2.7 lid 1).

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

2.1.2.2 Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

2.1.3 *Natuurnetwerk Nederland*

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoergegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

De provincie Limburg spreekt in haar ruimtelijke provinciale verordening van een driedeling van natuur en landschap welke tot uitdrukking komt in drie zones (Goudgroen, Zilvergroen en Bronsgroen) met bijbehorende strategieën:

- De Goudgroene natuur bevat alle prioritaire natuurgebieden vanuit zowel toeristisch oogpunt als die van ecologie en landschap. Het omvat de Natura 2000-gebieden alsmede enkele beektrajecten, provinciaal prioritaire natuurgebieden en prioritaire nieuw te realiseren natuur. Het doel in deze gebieden is handhaven van de huidige benutting van het instrument agrarisch natuurbeheer en realisatie van de PAS-afspraken.
- Zilvergroene natuur omvat de rest van de bestaande en nieuwe natuur en agrarische beheersgebieden binnen het NNN. Doel in deze gebieden is realisatie van nieuwe natuur binnen deze zone daar waar derden tenminste 50% willen cofinancieren. Voorrang voor realisatie daar waar nieuwe natuur een duidelijke meerwaarde heeft als recreatief groen en/of in het kader van bescherming en herstel prioritaire soorten.
- Bronsgroene landschapszones omvatten alle prioritaire landschapszones buiten de NNN. Doel van deze gebieden is de realisatie en toename van recreatief aantrekkelijke landschapszones tegelijk met verbetering van watervasthoudend vermogen en herstel van cultuurhistorische elementen en karakteristieken.

Verder zijn er in de provincie Limburg verschillende deelgebieden opgenomen ter bevordering van het leefgebied van weidevogels, ganzen, kraanvogels, vlinders en hamsters. In deze gebieden is het mogelijk subsidie aan te vragen ter bevordering van het leefgebied van de desbetreffende soorten. Deze gebieden vallen slechts deels binnen de begrenzing van de goudgroene, zilvergroene of bronsgroene zones en maken geen deel uit van het natuurnetwerk.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.2.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is

verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onttrenten of te vernielen.

2.2.1.3 Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onttrenten of te vernielen.

2.2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Limburg heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten

aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, molmuis, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

3 Quick scan natuur

3.1 Onderzoeksmethode

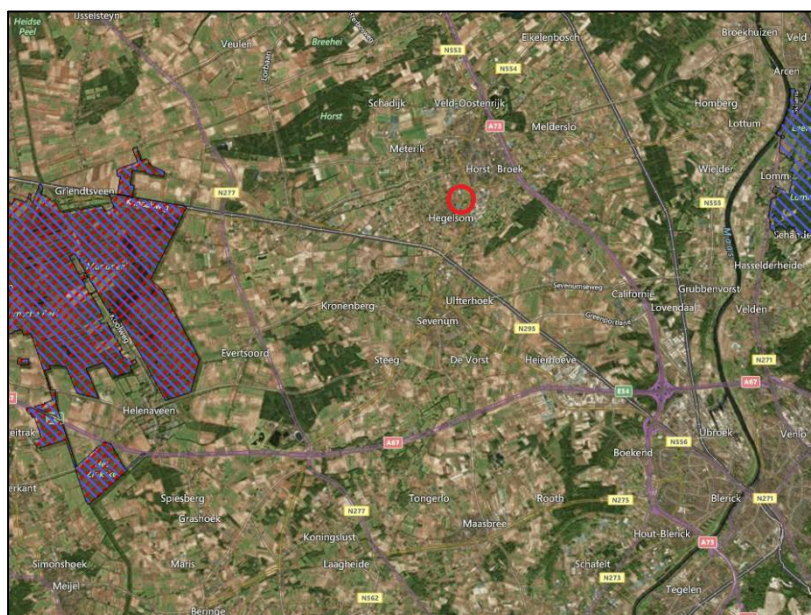
De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 3 februari 2017 heeft een ecooloog van SAB het besluitgebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Wet natuurbescherming

Het besluitgebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). In de omgeving van het besluitgebied liggen Deurnsche Peel & Mariapeel 7,8 kilometer ten westen van het besluitgebied en Maasduinen op 8,8 kilometer ten oosten van het besluitgebied. Door de grote afstand tot deze gebieden is het niet te verwachten dat de beoogde ontwikkelingen in het besluitgebied een negatieve invloed op de instandhoudingsdoelstellingen of kernkwaliteiten van deze gebieden zal hebben. Een voortoets Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Bron: Natura 2000 Network Viewer. Bewerking: SAB.

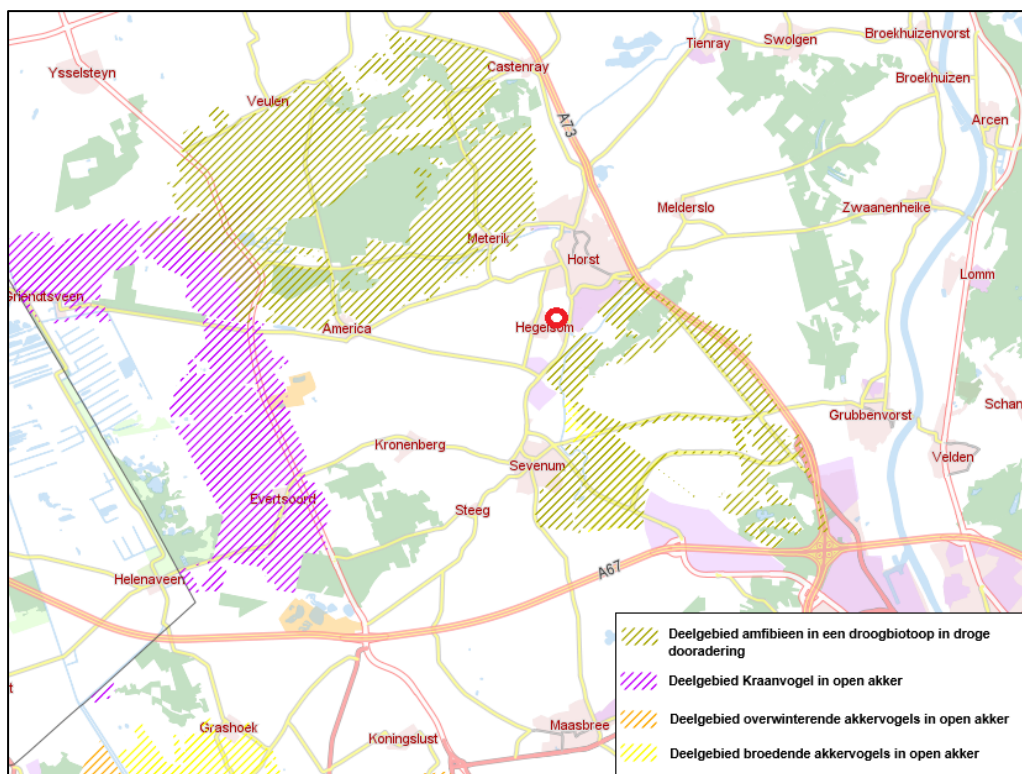
3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het besluitgebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding). In de omgeving van het gebied liggen de dichtstbijzijnde goudgroene, zilvergroene en bronsgroene gebieden op 580 meter ten oosten van het besluitgebied. Het besluitgebied ligt ook niet in één van de aangewezen deelgebied types. Het dichtstbijzijnde deelgebied is een gebied aangewezen ter bevordering van amfibieën in een droogbiotoop met droge dooradering en ligt op ongeveer 800 meter ten zuidoosten van het besluitgebied.

Omdat het besluitgebied niet in één van deze natuurzones of in een deelgebied ligt vormt de ligging van het besluitgebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde ontwikkeling.

Globale ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland. Bron: Provincie Limburg. Bewerking: SAB.

Globale ligging van het besluitgebied ten opzichte van aanwezige deelgebied in directe omgeving. Bron: Provincie Limburg. Bewerking: SAB

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Vaatplanten

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDDF komt de drijvende weegbree in de omgeving van het besluitgebied voor. Drijvende weegbree is een waterplant. Gelet op het feit dat er geen watervoerende elementen in het besluitgebied aanwezig zijn, kan aanwezigheid van deze soort in het besluitgebied worden uitgesloten. In het besluitgebied is in de onverharde delen enkel gemaaid gras en een enkele braamstruik aanwezig. Beschermde vaatplanten hebben zeer specifieke habitateisen. In dergelijke verstoorde omgeving zijn deze niet te verwachten.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de bever, de eekhoorn en de steenmarter in de buurt van het besluitgebied voor.

De bever komt voor rond in overgangsgebieden tussen land en water. Dit kunnen gebieden langs beken, rivieren en meren zijn. Dergelijk gebied is niet in het besluitgebied aanwezig. Aanwezigheid van de bever in het besluitgebied kan daarom worden uitgesloten.

De eekhoorn leeft in allerlei typen bosgebied maar is ook in park- en tuinlandschap in de buurt van bosgebied te vinden. Hierbij is de beschikbaarheid van voedselbomen essentieel. In het besluitgebied zijn dergelijke bomen niet aanwezig. Daarnaast zijn er geen mogelijke nestlocaties aangetroffen in het besluitgebied aangetroffen. Het is

daarom niet te verwachten dat het besluitgebied tot de functionele leefomgeving van de eekhoorn behoort.

De steenmarter komt voor in allerlei typen steenachtige biotopen zoals steengroeven, rotsige hellingen of rondom gebouwen. Hij is regelmatig te vinden in kleinschalige landbouwgebieden met oude schuren, heggen en groenstroken. Het besluitgebied is daarom op sporen (loopsporen, latrines en vraatsporen) gecontroleerd. Dergelijke sporen zijn echter niet aangetroffen waardoor de steenmarter niet in het besluitgebied is te verwachten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de franjestaart, de gewone dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis in de buurt van het besluitgebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. De af te breken schuur is op openingen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden gecontroleerd, deze zijn niet aangetroffen. Ook in de overige gebouwen zijn dergelijke openingen niet aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat bij het uitvoeren van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling vleermuisverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten worden beschadigd of verstoord.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In het besluitgebied zijn verschillende bomen aanwezig. Deze zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte holtes en loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. Ook verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd. De bomenrijen en andere onverharde groene elementen van het besluitgebied vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Het is echter niet te verwachten dat het besluitgebied essentieel foerageergebied bevat. Het gebied heeft een beperkte afmeting en in de omgeving van het besluitgebied is geschikt alternatief foerageergebied aanwezig.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. Aan de oost- en westkant van het besluitgebied bevinden zich bomenrijen. Deze bomenrijen betreffen maar een beperkt aantal bomen (<10) en lopen niet door tot buiten het besluitgebied. Van een doorlopende groenstructuur is in het besluitgebied geen sprake, het is daarom niet te verwachten dat de bomen in het besluitgebied onderdeel uitmaken van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het besluitgebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als merel, koolmees, roodborst, houtduif, kauw, gaai en pimpelmees. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het besluitgebied tot broeden komen. In het besluitgebied zijn daarnaast enkele vogelnesten waargenomen in de bomenrij aan de westelijke grens van het besluitgebied en onder de nok van de af te breken schuur.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het besluitgebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat enkel nesten verstoord worden van vogelsoorten waarvan de staat van instandhouding hierdoor niet negatief wordt beïnvloed. De broedperiode van vogels

loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal soorten met jaarrond beschermde nesten in de buurt van het besluitgebied voor, het betreft de buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, sperwer, steenuil en wespendif. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate de locatie geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen. In het besluitgebied zijn geen duidelijk geschikte nestlocaties van de huismus aangetroffen. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen of sporen van de huismus in het besluitgebied waargenomen. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet is aangetroffen, duidt er op dat zich geen nesten in het besluitgebied bevinden en dat het gebied niet tot de functionele leefomgeving van de huismus behoort. Een nader onderzoek naar de huismus wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

Gierzwaluwen broeden in Nederland in gebouwen in stedelijk gebied, onder dakpannen of in kieren van muren. Daarbij is het essentieel dat openingen minimaal 3 meter hoog en vrij van obstakels zijn om vrij uit te kunnen vliegen. De gebouwen in het besluitgebied zijn op de aanwezigheid van dergelijke openingen gecontroleerd. Geschikte openingen zijn echter niet aangetroffen. Nesten van gierzwaluwen zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

Kerkuilen broeden in nissen van kerktorens of in toegankelijke gebouwen in het agrarisch gebied. In de gebouwen in het besluitgebied zijn echter geen mogelijke toegangen voor de kerkuil aangetroffen. De kerkuil is daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten in hoge bomen in bos of boomgroepen (buiserd, havik en sperwer), in oude nesten van kraaien, buizerds en eksters in boomgroepen (boomvalk, wespendif), in holtes in bomen en in gebouwen (steenuil) of op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het besluitgebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen reptielen in de buurt van het besluitgebied voor. Ringslangen zijn de enige in Nederland levende reptielen die ook in een meer stedelijke omgeving is te vinden. Ringslangen komen voor in de buurt van water op verhoogde terreinen zoals dijken, spoorbanen of struwelen. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van natuurlijke oevers met open plekken en ruigte

zodat deze zowel zongelegenheden als schuilplaatsen bieden. Dergelijk gebied is niet in het besluitgebied aanwezig. Reptielen zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

3.3.6 *Amfibieën*

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komt de poelkikker in de omgeving van het besluitgebied voor. De poelkikker leeft onbeschaduwde vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in uiterwaarden. Deze soort is kritisch wat betreft de waterkwaliteit dat voedselarm en schoon moet zijn. De dieren kunnen grote afstanden afleggen en kunnen op grote afstanden van het water worden gevonden. Dergelijk vennen zijn echter niet in het besluitgebied of de directe omgeving daarvan aanwezig. De poelkikker en andere beschermde amfibieën zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

3.3.7 *Vissen*

In het besluitgebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van strikt beschermde vissen in het besluitgebied is daarmee uitgesloten.

3.3.8 *Insecten en andere ongewervelden*

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende besluitgebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het besluitgebied.

4 Conclusie en advies

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het besluitgebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het besluitgebied.

4.1 Gebiedsbescherming

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Maasduinen in de buurt van het besluitgebied liggen. Door de afstand tussen deze gebieden en het besluitgebied is met de geplande ruimtelijke ontwikkeling geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen in deze gebieden te verwachten. Nader onderzoek in de vorm van een voortoets Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat het besluitgebied niet in het Natuurnetwerk Nederland of in een aangewezen deelgebied ligt. De ligging van het besluitgebied ten opzichte van deze gebieden vormt daarom geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

4.2 Soortenbescherming

Met behulp van verspreidingsgegevens van plant- en diersoorten van de Nationale Databank Flora en Fauna en het uitgevoerde veldbezoek in het besluitgebied is duidelijk geworden dat er geen essentiële elementen van beschermde dier- of plantensoorten in het besluitgebied zijn te verwachten. Nader onderzoek naar de aan- of afwezigheid van in de omgeving levende soorten is niet noodzakelijk.

4.3 Broedperiode

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De broedperiode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het besluitgebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het besluitgebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecoloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het besluitgebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als

wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

4.4 Zorgplicht

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

4.5 Vervolgstappen

- Houd rekening met broedende vogels
- Houd rekening met zorgplicht

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.limburg.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl